

Konferenca predsednikov parlamentov držav članic EU

28.–29. marec 2022

Brdo pri Kranju

Zaključki predsedstva

Uvodne opombe

Od 28. do 29. marca 2022 je na Brdu pri Kranju potekala Konferenca predsednikov parlamentov držav članic EU, ki so se je udeležili predsedniki oziroma njihovi predstavniki iz 34 parlamentov/domov 24 držav članic ter predsednica Evropskega parlamenta Roberta Metsola. Sodelovala sta tudi predsednika iz dveh držav kandidatki za članstvo v EU, štiri države pa so se dogodku na povabilo udeležile kot posebne gostje. Poseben nagovor preko video zveze je imel Ruslan Stefančuk, predsednik Vrhovne rade Ukrajine. Konferenco sta vodila predsednik Državnega zbora Republike Slovenije Igor Zorčič in predsednik Državnega sveta Republike Slovenije Alojz Kovšca.

Skladno z odstavkom 5.1 Stockholmskih smernic se priznava, da se nekateri parlamenti in (SE) domovi zaradi svojega ustavnega položaja ne morejo neposredno opredeljevati do vsebinskih političnih izjav, zaradi česar ne moremo trditi, da izrekajo izrecno podporo vsem poglavjem. Kljub temu predstavniki v imenu svojih parlamentov in domov priznavajo pomen izpostavljenih problematik in namere kolegov pri predlaganju morebitnih rešitev.

Konferenca je bila razdeljena na dva panela:

- I. Vloga parlamentov v kriznih situacijah – krepitev odpornosti za demokratično upravljanje
- II. Evropska unija kot garant stabilnosti, varnosti in blaginje v regiji (in širše)

V času, ko Evropa še vedno okleva za posledicami pandemije covid-19, se Konferenca predsednikov parlamentov držav članic EU ponovno odvija v prelomnem trenutku, ko so evropske vrednote, enotnost in solidarnost na preizkušnji zaradi obžalovanja vredne ruske agresije v Ukrajini. Predsedniki so pozdravili odločen odziv na pobudo, ki je bila sprejeta na konferenci leta 2021 pod nemškim predsedstvom, s katero so parlamente držav članic EU pozvali, da se pridružijo kampanji Šoa – spominjamo se (*#WeRemember*) Svetovnega judovskega kongresa in Unesca v spomin na žrtve holokavsta, in poudarili, da je treba človeštvo rešiti vojnih nadlog, pri čemer so ponovno potrdili zavezanost svojih parlamentov k spodbujanju temeljnih pravic, človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti in vladavine prava.

O vojni v Ukrajini

1. Predsedniki priznavajo, da pričujoča Konferenca predsednikov parlamentov držav članic EU poteka v posebnih okoliščinah najhujše varnostne krize v Evropi po drugi svetovni vojni. Ugotavljajo, da sedem držav članic EU neposredno meji na Rusko federacijo in napadeno Ukrajino ter da so ruski izstrelki že pristali le nekaj kilometrov od vzhodne meje EU. Predsedniki poudarjajo, da že več kot mesec dni trajajoča ruska agresija v Ukrajini zahteva odločen odziv Evrope, v obsegu kot še nikoli doslej, saj bistveno ogroža stabilnost, mir, varnost in gospodarsko blaginjo državljanov, ki v Evropi in zunaj nje živijo v miru. Predsedniki poudarjajo, da boj ukrajinskega ljudstva ni le njihov boj, temveč tudi očitno boj v imenu celotne skupnosti svobodnih narodov in boj za ohranitev temeljnih vrednot, na katerih temeljita Evropska unija in celoten demokratični svet.
2. Ob upoštevanju navedenega predsedniki najostreje obsojajo rusko vojaško agresijo proti suvereni državi Ukrajini ter poudarjajo, da ta predstavlja grobo kršitev temeljnih načel mednarodnega prava, Ustanovne listine Združenih narodov, Helsinške sklepne listine in številnih drugih instrumentov, ki urejajo odnose med državami. Ob tem potrjujejo svojo neomajno podporo suverenosti in ozemeljski celovitosti Ukrajine v okviru njenih mednarodno priznanih meja. Enostransko priznanje neodvisnosti ukrajinskih pokrajin Lugansk in Donetsk je v neskladju s temeljnimi načeli Ustanovne listine OZN in je zato nično ter neveljavno, zato predsedniki pozivajo Rusko federacijo, da svojo odločitev v zvezi s tem nemudoma in nepovratno prekličje. Napad na Ukrajino obenem pomeni tudi napad na mednarodni red, utemeljen na demokratičnih načelih, vladavini prava, spoštovanju človekovih pravic, ter na temeljne vrednote, na katerih je bila zgrajena Evropska unija in mirno sobivanje v Evropi. Predsedniki pozivajo Rusko federacijo k takojšnji in brezpogojni zaustavitvi vseh sovražnosti ter k takojšnjem in popolnemu umiku vseh vojaških sil s celotnega ozemlja napadene države ter k takojšnji uveljavitvi začasnih ukrepov, ki jih je odredilo Meddržavno sodišče. Hkrati predsedniki obsojajo neposredno vpletenost Belorusije pri izvajanju ruske agresije in jo pozivajo, da takoj preneha nuditi pomoč ruskim silam za izvajanje napadov z njenega ozemlja. V luči te krize brez primere in najhitreje rastoče begunske krize po drugi svetovni vojni predsedniki poudarjajo, da je treba nujno spoštovati mednarodno pravo in človekove pravice ter se izogibati dvojnemu standardu, in sicer tudi pri sprejemanju omejevalnih ukrepov, saj je to bistveno za pomen in verodostojnost same Unije.
3. Upoštevač takojšen, enoten in odločen odziv Evropske unije se predsedniki strinjajo, da zavržna dejanja Ruske federacije Unije niso ošibila in razdelila, temveč nasprotno, so jo okrepila in poenotila v cilju zaščiti mir, varnost, demokracijo in svobodo v Evropi. Predsedniki pozdravljajo in podpirajo odločitve, ki so jih evropske institucije in države članice EU do sedaj sprejele kot odgovor na rusko vojaško agresijo v Ukrajini, vključno s paketi daljnosežnih osebnih in sektorskih omejevalnih ukrepov kot tudi odločitvijo za uporabo Evropskega mirovnega instrumenta in krepitev obrambnih zmogljivosti Ukrajine. V tem oziru predsedniki pozivajo države kandidatke za članstvo v EU, da dosežejo popolno skladnost s Skupno zunanjo in varnostno politiko EU in se vzdržijo kakršnihkoli dejanj, ki bi bila z njo v nasprotju. Predsedniki pozivajo evropske institucije in države članice EU, da v sodelovanju s transatlantskimi in drugimi partnerji v primeru nadaljevanja agresije okrepijo ukrepe proti Ruski federaciji in Belorusiji ter si še bolj prizadevajo za spodbujanje dialoga z namenom končanja sovražnosti in vzpostavitve pogojev za trajen mir.
4. Upoštevač vlogo parlamentov pri izražanju politične podpore Ukrajini ter obsodbe ruske agresije predsedniki poudarjajo pomen resolucij in deklaracij, ki so jih sprejeli številni nacionalni parlamenti, Evropski parlament, Medparlamentarna konferenca

SZVP/SVOP in Plenarno zasedanje COSAC.¹ Kot posebej pomembne predsedniki izpostavljajo pozive parlamentov vsem vpletenim stranem k prizadevanjem za mirno reševanje konflikta z diplomatskimi sredstvi, saj je politični dialog, ki temelji na spoštovanju demokratičnih vrednot, edina pot do trajnega miru.

5. Ob obsojanju ruskih kršitev mednarodnega prava oboroženih spopadov, kršitev dogovorjenih prekinitev ognja ter onemogočanja dostave humanitarne pomoči ter odhoda beguncev z območij intenzivnih sovražnosti predsedniki izražajo sočutje z ukrajinskim ljudstvom, civilnimi in vojaškimi žrtvami agresije ter njihovimi najbližjimi. Predsedniki pozdravljajo solidarnost, ki so jo države članice EU in sosednje države, zlasti Moldavija, ter njihovi državljani pri sprejemanju milijonov beguncev, ki zapuščajo Ukrajino, pokazali ne le z besedami, marveč z dejanji. V tem oziru predsedniki pozdravljajo tudi odločitev Sveta EU, ki je soglasno potrdil uvedbo začasne zaščite za ljudi, ki bežijo pred vojno viхро v Ukrajini. Predsedniki opozarjajo, da je treba pri reševanju begunske krize upoštevati načeli solidarnosti in pravične porazdelitve odgovornosti.
6. Upoštevajoč, da je takojšnji cilj delovanja Evropske unije pripomoči k zaustavitvi vseh sovražnosti, so predsedniki prepričani, da mora Unija, v sodelovanju s partnerji, dolgoročno prevzeti vodilno vlogo pri povojni obnovi Ukrajine. Predsedniki izražajo neomajno podporo evropski perspektivi Ukrajine in so seznanjeni s prošnjo Ukrajine za članstvo v EU ter ob tem poudarjajo, da imajo zgolj ukrajinsko ljudstvo in demokratično izvoljene ukrajinske oblasti pravico določati svoj politični in družbeni okvir ter način svojega mednarodnega povezovanja. Upoštevajoč besede predsednice Evropske komisije, da je Ukrajina »ena izmed nas in jo želimo v Evropski uniji«, predsedniki pozivajo evropske institucije, da si prizadevajo za primerno obravnavo prošnje Ukrajine za članstvo v EU z namenom, da se ji, ob ustreznem izpolnjevanju pogojev, v razumnem roku podeli status države kandidatke. Nadalje, predsedniki predlagajo Evropski komisiji, naj pripravi načrt, s katerim bi EU učinkovito podprla evropsko perspektivo Ukrajine.

I. Vloga parlamentov v kriznih situacijah – krepitev odpornosti za demokratično upravljanje

7. Predsedniki poudarjajo, da so parlamenti kot ključne predstavniške institucije državljanov nepogrešljiv garant demokratičnega upravljanja javnih zadev tako v običajnih razmerah kot v kriznih situacijah. Pandemija covid-19, katere nadaljnji potek in posledice ostajajo negotove, po prepričanju predsednikov predstavlja jasen dokaz, da krize pogosto vzklijejo takrat, ko jih ne pričakujemo. Ob zavedanju, da bo aktualna ruska vojaška agresija proti Ukrajini prinesla globoke varnostne, politične, diplomatske, gospodarske in socialne posledice v Evropi in po svetu, so predsedniki prepričani, da se morajo parlamenti učiti iz izkušenj preteklih dveh let ter krepiti svojo pripravljenost na podobne velike izzive v prihodnosti in si na vse možne načine prizadevati, da se tovrstne krizne situacije preprečijo.
8. Predsedniki se strinjajo, da je v kriznih situacijah primarnega pomena sprejemanje hitrih odločitev, usmerjenih v zavarovanje človeških življenj in zdravja, preprečevanje nepopravljive premoženjske škode, zavarovanje vitalnih interesov države ter preprečevanje dolgoročnih negativnih učinkov na delovanje javnih institucij. Kljub pripoznanju, da so izvršne oblasti zaradi njihovega načina delovanja in instrumentov,

¹ V zvezi s tem, in sicer na dodaten predlog malteškega Predstavniškega doma, predsedniki pozdravljajo tudi dejavnosti in pobude drugih medparlamentarnih forumov, kot je Medparlamentarna unija, ki pozivajo k spodbujanju parlamentarne diplomacije pri oblikovanju izvedljivih miroljubnih rešitev razmer v Ukrajini.

ki jih imajo na voljo, tradicionalno boljše opremljene za takojšnje krizno ukrepanje, predsedniki poudarjajo, da je aktivno sodelovanje parlamenta v politikah kriznih situacij ključno ne le z vidika varovanja demokratičnih vrednot, praks in institucij, temveč tudi z vidika zagotavljanja učinkovitosti in krepitve legitimnosti kriznega upravljanja. Upoštevajoč dejstvo, da učinki kriznih ukrepov zaradi časovne stiske pogosto niso v celoti predvidljivi in jasni, predsedniki poudarjajo neprecenljivo vlogo parlamentov pri pomoči vladam pri oblikovanju najboljših možnih odzivov, nadzorovanju delovanja vlad v kriznih razmerah ter sprejemanju in spremljanju izvajanja nepredvidenih proračunskih sprememb, namenjenih reševanju kriznih situacij. Predsedniki se strinjajo, da razmere, ki terjajo bliskovit odziv oblasti, nikoli ne smejo služiti kot izgovor za netransparentno in neodgovorno ukrepanje.

9. Predsedniki se strinjajo, da možnost in zmožnost delovanja parlamentov v kriznih situacijah predstavlja preizkus trdnosti in vzdržljivosti demokratičnega sistema. Ob spominjanju besed pokojnega predsednika Evropskega parlamenta Davida Sassolija, ki je ob izbruhu pandemije covid-19 dejal, da »demokracije v tako dramatični krizi ne moremo razveljaviti« in da je »naša dolžnost v teh težkih časih, da služimo svojim državljanom«, predsedniki poudarjajo vlogo parlamentov pri zagotavljanju spoštovanja norm in standardov demokratičnega upravljanja, temeljnih pravic in vladavine prava. V zvezi s tem predsedniki pozdravljajo Poročilo o stanju vladavine prava v Evropski uniji za leto 2021 ter dejstvo, da je v njem Evropska komisija posebno pozornost namenila nepogrešljivi vlogi parlamentov pri izvajanju nadzora nad ukrepi za zamejitev širjenja pandemije.² Prav tako pozdravljajo Poročilo Komisije za demokracijo skozi pravo pri Svetu Evrope (Beneška komisija) o vplivu ukrepov proti covidu-19, ki so jih sprejele države članice EU, na demokracijo, vladavino prava in temeljne pravice, ki izrecno izpostavlja nepogrešljivo vlogo parlamentov pri upravljanju kriznih situacij. Predsedniki verjamejo, da bodo izsledki obeh poročil služili kot pomemben vir znanja pri krepitvi odpornosti parlamentov in njihove pripravljenosti na prihodnje krizne situacije.
10. Predsedniki poudarjajo, da je za zagotavljanje kontinuitete delovanja ključnih institucij javnih oblasti ter za zavarovanje integritete demokratičnih procesov bistveno, da se države na krizne situacije pripravijo z vzpostavitvijo ustreznih pravnih okvirov in politik. Upoštevajoč, da so se ob izbruhu pandemije covid-19 države članice skladno s svojimi ustavnimi ureditvami odzvale z različnimi pravnimi in institucionalnimi pristopi – bodisi z razglasitvijo izrednih stanj, sprejetjem posebnih kriznih pravnih režimov, ali s spreminjanjem običajne zakonodaje – predsedniki poudarjajo, da morajo biti ti pristopi vedno v skladu s temeljnimi postulati pravne države. Predsedniki verjamejo, da predstavlja izkušnja s pandemijo covid-19 edinstveno priložnost, da parlamenti v sodelovanju z izvršnimi oblastmi premislijo in pretresejo obstoječe pravne podlage in institucionalne dogovore za upravljanje kriznih situacij na način, ki bo okrepil sistem zavor in ravnovesij, zagotovil učinkovito varstvo temeljnih pravic in parlamentom omogočil kontinuirano izvajanje njihovega ustavnega mandata.
11. Predsedniki poudarjajo, da je v kriznih situacijah, ko izvršna oblast izvaja posebna izredna pooblastila in so v določenih primerih nanjo prenesene celo izbrane zakonodajne pristojnosti, parlamentarni nadzor ključen za zagotavljanje odgovornega in demokratičnega upravljanja. Po prepričanju predsednikov mora biti v tovrstnih situacijah parlamentom zagotovljena vsaj pristojnost odločanja o razglašanju, podaljševanju in odpravi izrednega stanja; možnost nadzora nad izvajanjem izrednih pooblastil izvršnih oblasti; ter možnost učinkovitega nadzora kriznih ukrepov z daljnosežnimi finančnimi posledicami in omejevalnim učinkom na temeljne pravice. Predsedniki posebej poudarjajo, da se, upoštevajoč izredno naravo kriznih situacij, potreba po hitrem sprejemanju odločitev ne sme zlorabiti za neutemeljeno in

² Madžarski državni zbor izraža zadržek glede te izjave, saj meni, da Poročila Evropske komisije o stanju vladavine prava ni mogoče obravnavati kot splošno sprejetega instrumenta v EU.

nesorazmerno krepitev moči izvršnih oblasti na račun parlamentov, saj bi bilo to v nasprotju z načelom delitve oblasti kot enim temeljnih postulatov vladavine prava.

12. Predsedniki se zavedajo, da izredne razmere, kot je pandemija covid-19, zahtevajo izredne ukrepe. Ti morajo biti začasni, sorazmerni in v obsegu, ki je potreben za zaščito prebivalstva. A hkrati morajo ukrepi tudi v kriznih situacijah vedno temeljiti na uveljavljenih standardih in načelih zakonitosti, nujnosti, sorazmernosti in nediskriminatornosti restriktivnih posegov v temeljne pravice, zato predsedniki poudarjajo pomen polnega izvajanja zakonodajnih in nadzornih parlamentarnih funkcij, namenjenega preverjanju skladnosti kriznih ukrepov izvršne oblasti z obveznostmi države na področju človekovih pravic. Upoštevajoč dejavnik časovnega pritiska v kriznih situacijah predsedniki poudarjajo, da je politični parlamentarni nadzor v praksi lahko celo učinkovitejši od sodnega varstva, saj ima lahko takojšne učinke na odpravo s človekovimi pravicami neskladnih ukrepov.
13. Predsedniki poudarjajo, da je učinkovitost politike kriznih situacij pogojena z zaupanjem javnosti v ravnanje oblasti. Nепrekinjeno izvrševanje predstavniške vloge parlamentov zagotavlja, da sprejeti ukrepi in politike ter razdeljevanje javnih sredstev odsevajo dejanske potrebe celotnega prebivalstva. Predsedniki zato poudarjajo, da učinkovito vodenje v kriznih situacijah nujno vključuje dialog z najširšim možnim spektrom deležnikov, pri čemer morajo parlamenti ostati osrednji prostor razprave. Predsedniki pozdravljajo delovanje številnih parlamentov, ki so med pandemijo covid-19 pomembno prispevali k izboljšavi različnih predlogov vladnih ukrepov, zlasti tistih, namenjenih preprečevanju hudih gospodarskih in socialnih posledic, in zlasti z vidika zagotavljanja, da ukrepi zaobjamejo najbolj ranljive skupine prebivalstva.
14. Dejanske operativne zmožnosti parlamentov so osnovni predpogoj izvajanja njihovih ustavnih funkcij. Čeprav je pandemija covid-19 večino parlamentov ujela nepripravljene, predsedniki pozdravljajo dejstvo, da so parlamenti v Evropi pokazali izjemno mero zavzetosti in inovativnosti pri prilagoditvah svojega dela, kar jim je omogočilo kontinuirano delovanje v izjemnih okoliščinah. Predsedniki poudarjajo, da so digitalizacija parlamentarnih aktivnosti, različne prilagoditve parlamentarnih zasedanj in postopkov odločanja, vzpostavitev posebnih delovnih teles, namenjenih obravnavi in nadzoru izrednih ukrepov, razvoj novih mehanizmov za sodelovanje javnosti v parlamentarnih postopkih in drugi povezani ukrepi neprecenljivo prispevali k bolj transparentnem, vključujočem in demokratičnem upravljanju pandemične krize. Predsedniki so se seznanili tudi s pospešenim napredkom pri uporabi digitalne tehnologije v okviru medparlamentarnega sodelovanja in pozdravljajo nadaljnja skupna prizadevanja pri iskanju najvarnejših oblik videokonferenc, ki pa ne morejo nadomestiti prednosti, ki jih imajo v parlamentarni diplomaciji srečanja na osebni ravni. Vsled boljše pripravljenosti na podobne situacije v prihodnosti predsedniki verjamejo, da morajo parlamenti nadaljevati z izmenjavo dobrih praks in izkušenj z delom med pandemijo ter se medsebojno učiti na uspehih in neuspehih delovanja v kriznih situacijah. Predsedniki izrecno poudarjajo, da krepitev odpornosti parlamentov pomeni tudi krepitev splošne odpornosti na prihodnje krizne situacije.

II. Evropska unija kot garant stabilnosti, varnosti in blaginje v regiji (in širše)

15. Predsedniki ugotavljajo, da vojna, ki jo Ruska federacija vodi proti Ukrajini, predstavlja trenutek streznitve, da mir in varnost na evropski celini in v Evropski uniji nista samoumevna ter da kriza vodi v globoke spremembe evropske varnostne arhitekture, na katere se bo Unija morala odzvati in hitro prilagoditi. Neizzvana ruska uporaba sile v neposredni vzhodni sosesčini Unije je potrdila tesno medsebojno povezanost notranje in zunanje dimenzije varnosti EU, zato predsedniki poudarjajo pomen

sprejema Strateškega kompasa, ki odseva spremenjeno varnostno okolje v Evropi in svetu. Predsedniki so prepričani, da morajo države članice okrepiti varnostno in obrambno sodelovanje, tudi s transatlantskimi partnerji, ter si morajo prizadevati za močno in poglobljeno Skupno zunanjo in varnostno politiko, Evropska unija pa mora svojo mehko moč v zunanjem delovanju dopolnjevati tudi s krepitvijo zmogljivosti trde moči, vključno z vojaškimi in civilnimi zmogljivostmi kriznega upravljanja in izdatki. Predsedniki poudarjajo, da varnost, stabilnost in demokracijo v Uniji in v regiji ogrožajo tudi tuja propaganda in dezinformacije, zato evropske institucije pozivajo k okrepljenemu in usklajenemu boju proti dezinformacijam, saj so zanesljive in neodvisne informacije ter mediji ključno gonilo demokracije. Zavedajoč se neprimerljivih izzivov, ki izhajajo iz globalnih posledic pandemije covid-19 in ruske vojaške agresije v Ukrajini predsedniki poudarjajo nujnost okrepitve strateške avtonomije Evropske unije na vseh ključnih področjih, s čimer se bo Unija lahko uspešno in učinkovito in po potrebi v sodelovanju s partnericami odzivala na izzive, vendar neodvisno od tretjih akterjev.

16. Predsedniki se strinjajo, da so prizadevanja za še bolj ambiciozno delovanje EU v svoji soseščini danes pomembnejša kot kdaj koli. Izhajajoč iz temeljnih vrednot demokracije, spoštovanja človekovih pravic, vladavine prava in medsebojnega zaupanja je Unija v dobrih sedmih desetletjih delovanja na svojem ozemlju ustvarila območje svobode, varnosti in blaginje brez primere. Predsedniki zato verjamejo, da mora Evropska unija nadalje krepiti svojo vlogo v soseščini in širši regiji, pri čemer je danes bolj kot kdaj koli pomembna odločna in enotna podpora evropskih institucij in držav članic državam aspirantkam za članstvo v Uniji ter širitveni politiki EU kot ključni politiki Unije za spodbujanje miru, stabilnosti in blaginje na evropski celini.
17. Upoštevač dejstvo, da je širitev EU na Zahodni Balkan v geostrateškem, političnem, varnostnem in gospodarskem interesu tako regije kot EU in mora zato zasedati visoko mesto na agendi EU ter držav Zahodnega Balkana, predsedniki podpirajo Izjavo z Brda, sprejeto oktobra 2021, v kateri je Evropski svet izrecno potrdil zavezanost EU k širitvenemu procesu, ki temelji na verodostojnih reformah partneric, pravičnih in strogih pogojih ter načelu lastnih zaslug. Pozdravljajoč razpravo o verodostojni evropski perspektivi držav v vzhodni soseščini Unije pa predsedniki izpostavljajo, da je ob tem potrebno upoštevati reformni napredek, ki so ga v preteklih letih v procesu pristopanja k EU dosegle partnerice Zahodnega Balkana, kot izhaja tudi iz zadnjega Širitvenega svežnja, ki ga je oktobra 2021 predstavila Evropska komisija. Predsedniki so prepričani, da se mora dosežen napredek kandidat in potencialnih kandidat odraziti v njihovem dejanskem napredku na poti k članstvu v EU. Zato predsedniki pozivajo evropske institucije in voditelje držav članic EU, da si, ob upoštevanju napredka pri izvajanju ključnih reform in izpolnjevanju pogojev, prizadevajo za postavitve jasnega načrta članstva partneric Zahodnega Balkana v EU. Predsedniki pozdravljajo zavezanost nacionalnih parlamentov in Evropskega parlamenta k rednemu dialogu s parlamenti Zahodnega Balkana, ki daje evropskemu širitvenemu procesu tudi dodatno politično podporo.
18. Predsedniki poudarjajo, da je pospešitev na področju integracijskih procesov in širitvene politike EU na Zahodnem Balkanu, na podlagi preobrazbe in večje zavezanosti partneric Zahodnega Balkana vrednotam in načelom EU, toliko bolj pomembna v luči aktualne ukrajinske krize ter preprečevanja vplivov tretjih akterjev v regiji. Vzpostavitev Unije kot glavnega akterja in partnerja na Zahodnem Balkanu je ključno za stabilnost, varnost in blaginjo tako regije same kot celotne Evropske unije. Upoštevač zaskrbljujočo varnostno situacijo in ranljivo stabilnost regije predsedniki poudarjajo pomen poglobljanja sodelovanja partneric Zahodnega Balkana na področju Skupne zunanje in varnostne politike ter njihovega hitrega napredka pri celovitem usklajevanju stališč in delovanja z zunanjo politiko EU. Predsedniki pozdravljajo zavezo petih partneric Zahodnega Balkana, da se bodo v celoti uskladile z EU politiko

omejevalnih ukrepov proti Ruski federaciji. Nadalje predsedniki izpostavljajo, da je stabilnost regije pogojena tudi s krepitvijo njenega gospodarskega položaja, zato pozdravljajo vzpostavitev Instrumenta za predpristopno pomoč (IPA III), ki bo prispeval k implementaciji ključnih prioritet Gospodarskega in naložbenega načrta za Zahodni Balkan. Predsedniki poudarjajo, da je več pozornosti treba nameniti mladim, zlasti s spodbujanjem boljših zaposlitvenih možnosti in kakovostnih delovnih mest v okviru obstoječih instrumentov, ki bodo mlade motivirala za življenje in delo v regiji ter tako preprečila beg možganov.

19. Predsedniki se strinjajo, da je v spremenjenih geopolitičnih razmerah bolj ambiciozno delovanje EU tako vzhodno kot južno od njenih meja ključno za varnost, stabilnost in mir na evropski celini. Poudarjajoč dosedanje dosežke Vzhodnega partnerstva kot vzhodne dimenzije Evropske sosedске politike predsedniki pozdravljajo novo agendo sodelovanja EU s partnerskimi državami z naslovom »Okrevanje, odpornost in reforme: prioritete Vzhodnega partnerstva po letu 2020«, ki jo je podprl tudi Vrh Vzhodnega partnerstva decembra 2021. Vzhodno partnerstvo mora ostati prednostna naloga, EU pa uresničevati svoje zaveze do partnerskih držav. Predsedniki v luči ukrajinske krize izražajo neomajno podporo suverenosti, neodvisnosti in ozemeljski celovitosti vseh držav Vzhodnega partnerstva in pozdravljajo odločitve partnerskih držav glede lastne evropske perspektive – pri čemer so seznanjeni tudi s prošnjama Moldavije in Gruzije za članstvo v EU – ter njihova prizadevanja za poglobljanje in krepitev odnosa z EU. Tako kot katerakoli druga država, so tudi te edine, ki lahko odločajo o svoji prihodnosti, zunanjepolitičnih usmeritvah ter mednarodnih partnerstvih. Predsedniki se strinjajo, da mora narava odnosa in sodelovanja EU z državami Vzhodnega partnerstva temeljiti na prilagojenih pristopih ter spodbudah tistim, ki so v reformnih procesih najbolj uspešne, s ciljem izgraditi močno in odporno vzhodno sosesčino Unije.
20. Predsedniki so prepričani, da bo ruska agresija v Ukrajini v prihodnosti močno zaznamovala sicer že do nedavnega napete odnose med Evropsko unijo ter Rusko federacijo in Belorusijo. Predsedniki podpirajo odločitev Evropske unije, Islandije in Norveške, da zaradi grobih kršitev temeljnih načel politike Severne dimenzije do nadaljnjega prekinejo vse aktivnosti z Rusko federacijo in Belorusijo v tem političnem okviru. Le demokratični Ruska federacija in Belorusija, ki spoštujeta vladavino prava in človekove pravice, lahko prispevata k stabilnosti in miru na evropski celini, zato predsedniki podpirajo prizadevanja evropskih institucij in držav članic EU za krepitev stikov s civilno družbo in demokratičnimi silami v obeh državah, z namenom spodbujanja svobode ter demokratičnih standardov in vrednot.
21. Predsedniki so prepričani, da je močna Evropska sosedska politika v južni sosesčini EU ključna za naslavljanje upravljavskih, varnostnih, gospodarskih, družbenih in okoljskih izzivov v Sredozemlju, vključno s Severno Afriko in Bližnjim vzhodom. Le-te je mogoče nasloviti zgolj s tesnim regionalnim sodelovanjem, zato predsedniki pozdravljajo Novo agendo za Sredozemlje, ki pomembno prispeva k uresničenju neizkoriščenih potencialov sodelovanja in spodbujanju dolgoročnega okrevanja in trajnostnega razvoja v regiji. Pozivajo k oživitvi dejavnosti Parlamentarne Skupščine Unije za Sredozemlje, saj se zavedajo, da lahko medparlamentarni dialog pomembno prispeva h krepitvi demokratičnih institucij. Hkrati predsedniki poudarjajo pomen sodelovanja z vsemi afriškimi partnerji in ob tem pozdravljajo Skupno vizijo za prenovljeno partnerstvo, dogovorjeno na nedavnem šestem Vrhu EU–Afriška unija.
22. Predsedniki z ozirom na sredozemsko regijo prav tako poudarjajo pomen odnosov EU s Turčijo, državo kandidatko in ključno partnerico Unije. Izpostavljajo, da so sodelovalni in vzajemno koristni odnosi s Turčijo strateškega pomena, saj lahko pomembno prispevajo k stabilnem Vzhodnem Sredozemlju ter krepitvi odpornosti tamkajšnje sosesčine EU. Pri tem izražajo željo po večjem sodelovanju med EU in Turčijo na

postopen, sorazmeren in reverzibilen način na različnih področjih skupnega interesa – ob upoštevanju pogojev določenih v sklepih Evropskega sveta – ob vztrajanju deeskalacije razmer v Vzhodnem Sredozemlju ter zavezanosti Turčije mednarodnemu pravu, pravni državi, človekovim pravicam, dobrim sosedskim odnosom in obstoječim dogovorom. Predsedniki priznavajo, da si Turčija močno prizadeva nuditi zatočišče skoraj 4 milijonom beguncev in migrantov, ter znova potrjujejo, da EU še naprej podpira Turčijo pri teh prizadevanjih in izpolnjevanju njenih zavez. Predsedniki pozdravljajo tudi turško ratifikacijo Pariškega sporazuma o podnebni spremembah in njeno zavezo, da bo podnebno nevtralnost dosegla do leta 2053.

IPEX (Medparlamentarna izmenjava informacij o Evropski uniji)

23. Predsedniki pozdravljajo zaključke o IPEX, sprejete na Srečanju generalnih sekretarjev parlamentov EU v Ljubljani 24. januarja 2022.
24. Predsedniki se zahvaljujejo nemškemu Bundestagu in Bundesratu za delo, ki sta ga opravila v letu njunega predsedovanja Upravnemu odboru IPEX, zlasti za prizadevanja obeh domov za uvedbo nove različice spletne strani IPEX, zagotovitev izvajanja tekočega delovnega programa za 2021–2023 in krepitev sodelovanja med IPEX in znanstveno skupnostjo.
25. Predsedniki bi se prav tako radi zahvalili odhajajočemu nemškemu predsedstvu Upravnega odbora IPEX za organizacijo letnega srečanja dopisnikov IPEX, belgijskemu Senatu za njegovo nadaljnjo pripravljenost, da uradno zaposluje IPEX uradnika za informiranje, in Evropskemu parlamentu za zagotavljanje finančnih in človeških virov za razvoj nove spletne strani.
26. Predsedniki so se seznanili z uvedbo nove spletne strani IPEX in pozdravili njene nove rubrike, zlasti razdelek o Mreži za podporo demokraciji, pri čemer dopisnike IPEX spodbujajo, da na platformo nalagajo pravočasne in zanesljive informacije.
27. Predsedniki dopisnike IPEX spodbujajo, naj na IPEX naložijo vse resolucije, ki so jih EU parlamenti sprejeli v zvezi z vojno v Ukrajini, in Upravnemu odboru predlagajo, da preuči možnosti umestitve teh dokumentov na novo spletno stran IPEX.
28. Predsedniki se veselijo analize uporabnikov IPEX in pozivajo parlamente držav članic EU, naj razmislijo o organizaciji tretje konference uporabnikov IPEX.
29. Predsedniki pozdravljajo pobudo nemškega predsedstva za vzpostavitev novega neformalnega digitalnega formata za razpravo (»IPEX Now«) in spodbujajo prihodnje predsednike Upravnega odbora IPEX, da še naprej uporabljajo digitalne formate.
30. Predsedniki pozivajo slovensko predsedstvo Upravnemu odboru IPEX, da nadaljuje z izvajanjem tekočega delovnega programa za 2021–2023 in z nadaljnjim razvojem nove spletne strani; pozivajo ga tudi, da začne s postopkom revizije trenutnih smernic IPEX, sprejetih v Rimu marca 2015, s poudarkom na spremembah, ki so nastale z vzpostavitvijo nove spletne strani.